

Bài thứ 33

(Giảng ngày 21 tháng 6 năm 1999 tại Tịnh Tông Học Hội Singapore, file thứ 34, số hồ sơ: 19-012-0034)

Thưa quý vị đồng học, cùng tất cả mọi người.

Hôm qua chúng ta giảng đến sự nhận biết [phân biệt] đối với các việc thiện ác, họa phúc hay lợi hại. Nội dung này đã đề cập rất nhiều lần. Thật ra, đây là vấn đề lớn, nhất định không thể chỉ trong mấy câu mà có thể nói rõ ràng, đặc biệt là với chúng sinh hiện nay, nếu không nói ra thật rõ ràng, thấu triệt, thật không dễ gì lý giải với họ.

Thuở xưa, chư Phật, Bồ Tát, các vị thánh hiền giảng kinh thuyết pháp đều rất dễ dàng, ngôn ngữ hàm súc, nói vừa đủ là dừng, người nghe pháp có thể hoát nhiên đại ngộ. Chúng sinh ngày nay dường như thông minh vượt hơn người xưa, nhưng trí tuệ thật kém rất xa. Ý nghĩa trong [sự khác biệt] này chúng ta cần phải hiểu rõ.

Thứ tám là “hành thiện, tích đức có khó, có dễ”.

Dưới đây sẽ nói tiếp về thiện có khó, có dễ. Trong sách này đưa ra một ví dụ, đó cũng là câu chuyện được kể trong Liễu Phàm tứ huấn.

Thế nào là khó, là dễ? Các vị Nho gia ngày trước dạy rằng: “Muốn tự chế phục bản thân thì phải khởi đầu từ chỗ khó chế phục nhất.” Đó là giáo dục của Nho gia. Công phu của nhà Nho cũng giống với điều trong Phật pháp gọi là tu hành. Hành là hành vi. Đối với những hành vi sai trái, những cách nhận hiểu sai lệch về vũ trụ nhân sinh, những cách suy nghĩ sai lầm, những cách làm, cách nói sai lầm của bản thân, hết thảy đều [nỗ lực] thay đổi, sửa chữa thành chân chánh, đúng đắn, đó gọi là tu hành.

Những gì là sai lầm? Những gì là chân chánh đúng đắn? Chân chánh đúng đắn là thiện, sai lầm là xấu ác. Dứt ác tu thiện phải từ chỗ này hạ thủ công phu. Những tập khí xấu ác, thói hư tật xấu của chúng ta

thật quá nhiều, làm cách nào sửa chữa thành chính đáng? Các bậc hiền thánh xưa dạy người phải [bắt đầu] từ nơi khó chế phục nhất. Làm được rồi thì những việc khác đều trở thành dễ dàng. Dù là Nho gia hay Phật giáo cũng đều theo nguyên tắc này.

Phiền não tập khí của mỗi người đều không giống nhau, tự mình phải biết rõ, phải thường tự kiểm, phải thường phản tỉnh. Biết được thói xấu nào là nghiêm trọng nhất của mình thì phải bắt đầu từ đó mà tu sửa. Nếu thói xấu của mình là tham lam tiền bạc, vậy trước tiên phải bắt đầu tu tập bố thí tiền bạc. Nếu thói xấu là tham muốn sắc đẹp, trước tiên phải xa lìa sắc đẹp...

Nói chung, phải biết được thói xấu của chính mình nằm ở chỗ nào. Tự rõ biết được thói xấu của mình, đó là người giác ngộ. Đối với thói xấu của mình có thể hướng thiện sửa đổi, đó là công phu chân chánh, công phu thực tiễn, đó là chân tu.

Cho nên, việc tu hành ngàn vạn lần không được sai lầm. Mỗi ngày đọc mấy quyển kinh, niệm bao nhiêu tiếng Phật hiệu, đó gọi là tu hành sao? Đó chỉ là hình thức, không phải thực chất. Phải từ nơi thực chất [vấn đề] mà hạ thủ công phu. Hình thức là đặt ra cho người chưa học Phật, vì người chưa biết tu hành nên làm khuôn mẫu để họ noi theo. Đó là cứu độ người khác. Công phu thực chất mới là chân chánh lợi lạc cho mình.

Không có thực chất của sự tự lợi, quý vị có cố làm khuôn mẫu cho người khác noi theo, người khác nhìn vào cũng liền thấu hiểu được ngay đó là giả dối, chẳng phải chân thật, chẳng có giá trị gì. Hình thức giả dối chỉ có thể dối gạt được những người ngu si trong thế gian, còn những người thực sự có kiến thức, có mắt nhìn, có đức hạnh, quý vị làm sao dối gạt được? Những người này sẽ thấy biết rõ ràng mình bạch, chỉ là không nói với quý vị mà thôi.

Vì sao không nói với quý vị? Vì nói cũng chẳng ích gì, chỉ tạo thêm khẩu nghiệp. Nếu nói ra mà quý vị không chịu lắng nghe, không

chịu hỏi cải thì nói với quý vị để làm gì? Quý vị có thể thực sự tiếp thu, có thể hỏi cải, những người ấy sẽ có thể giúp đỡ, hỗ trợ quý vị, nói cho quý vị biết. Nếu không biết hỏi cải, dù Phật, Bồ Tát có nhìn thấy như vậy cũng không nói với quý vị một câu nào, không kết oán thù với quý vị làm gì.

Trong phần này cũng nêu ra những chuyện tích xưa rất đáng để chúng ta suy ngẫm phản tỉnh.

Bước đầu tiên trong công phu dứt ác tu thiện chính là có khả năng sửa lỗi. Tiến lên một bước nữa là có thể nhẫn nhục thì công phu mới được duy trì, không thôi thất. Cho nên, trong sáu pháp ba-la-mật của hàng Bồ Tát thì bố thí có thể tu tạo phước báo, nhẫn nhục có thể tích lũy công đức. Người tu tạo phước báo mà không có khả năng nhẫn nhục, tuy vẫn được phước đức nhưng hoàn toàn không có công đức.

Mọi người cần phải hiểu rõ, phước đức không thể giải quyết được vấn đề. Sinh tử là việc lớn, đường luân hồi nguy hiểm, quý vị không có công đức chân thật thì biết làm thế nào? Nhất là trong đời loạn hiện nay, dù ở nơi đâu, bất cứ lúc nào, không thể xác định thời gian, không biết sẽ gặp tai nạn gì, chúng ta đều có thể mất đi mạng sống.

Sau khi chết rồi sẽ đi về đâu? Đó là vấn đề quan trọng. Đời người ai cũng phải chết. Chúng ta không nên né tránh cái chết, không nên sợ chết, mà phải dùng trí tuệ sáng suốt đối diện với hiện thực, hướng đến chỗ lợi mình lợi người. Người chân chính thông đạt Phật pháp biết rằng trong Phật pháp không có chuyện sống chết. Phật pháp giải thích đó là sự chuyển biến. Như vậy mới đích thực là chân tướng sự thật. Sống hay chết chỉ là sự chuyển biến [từ trạng thái này sang trạng thái khác]. Nói theo cách của khoa học hiện nay là sự chuyển biến thời gian và không gian khác biệt. Từ cõi người chuyển đến cõi trời là khác biệt về thời gian và không gian. Chúng ta sống trong không gian ba chiều, chư thiên cõi trời sống trong không gian bốn chiều, năm chiều, là không gian đa chiều bậc cao hơn. Đó là chuyển biến. Không gian trong ba đường ác so với

không gian của chúng ta khổ não hơn nhiều. Nhà Phật không chỉ nói về sáu đường, mà còn nói về mười pháp giới.

Có được thân người, gặp được Phật pháp, nhân duyên này thật không dễ có. Chúng ta cần phải biết trân quý mỗi nhân duyên này, thực sự nỗ lực tạo một sự chuyển biến tốt. Trong kinh điển Phật dạy rất rõ ràng, sự chuyển biến thù thắng nhất không gì hơn niệm Phật. Niệm Phật được vãng sinh, không còn trôi chuyển, cho đến thành Phật, đó là sự chuyển biến thù thắng không gì sánh được, chúng ta cần phải nhận hiểu thật rõ.

Không chỉ buông xả hoàn toàn muôn vạn trần duyên, cho đến Phật pháp cũng phải buông xả. Tám mươi bốn ngàn pháp môn, cho đến vô số pháp môn, tất cả đều hoàn toàn buông xả. Dem tâm thanh tịnh chân thành không gì sánh được mà phát khởi lòng tin, phát khởi tâm nguyện niệm Phật, trong một đời này quyết lòng tu tập thành tựu.

Người niệm Phật không được vãng sinh, nguyên nhân tại đâu? Đó là vì quý vị chưa buông xả, bên trong lòng ôm giữ nắm nín tính toán đủ việc, bên ngoài cảnh chiều theo muôn thứ dẫn dụ mê hoặc. Trong ngoài đều không thanh tịnh, niệm Phật như thế không thể vãng sinh.

Cho nên, người tu hành thì sống càng đơn giản càng tốt. Thuở xưa, các bậc tu hành dù chưa đạt được đến mức ba tâm y một bình bát [như thời đức Phật], nhưng cũng không tham nhiều. Khi tôi còn trẻ, còn nhớ lúc rời nhà đi học xa, ở lại trường học, chỉ mang theo một tấm chăn, một bọc hành lý. Trong bọc cũng chỉ có mấy bộ quần áo thay ra thay vào, mấy quyển sách đang học. Tôi còn nhớ rất rõ, tấm chăn của tôi nặng ba cân. Mẹ tôi chuẩn bị cho tôi tấm chăn ấy, dùng một tấm vải màu tro lót phía dưới cùng. Thời ấy mỗi người tự mang theo mình, hết sức đơn giản, không quá phiền phức như bây giờ.

Chúng tôi cùng sống chung với nhau, nhu cầu tham khảo tư liệu thì có thư viện. Trong thư viện có đủ tư liệu phục vụ chung cho mọi người, không cần phải tự trang bị. Nếu như mọi thứ đều phải tự trang bị, quý vị

nói xem, có khó nhọc cho mọi người hay không? Như vậy càng tăng thêm sự vướng bận thân tâm, làm trở ngại các phẩm tính thanh tịnh bình đẳng giác của tâm. Chúng ta tìm cầu thanh tịnh bình đẳng giác nhưng trong đời sống thực tế lại tạo ra biết bao chướng ngại, như vậy thật sai lầm.

Sáng hôm nay tôi có dặn pháp sư Ngô Nhân. Tôi ở lâu năm, có không ít các vị cư sĩ cúng dường thức ăn đủ món, một cái tủ lạnh chứa không hết, phải dùng hai tủ lạnh, cũng chứa đầy cả hai. Tôi nói:

- Thế này là tội lỗi. Tôi ăn không hết phải tức thời mang xuống lầu ba cúng dường đại chúng, không nên cất vào tủ lạnh. Tôi không ăn, mọi người cũng không ăn, cất chứa vào tủ lạnh rồi hư hỏng cả, chẳng phải là đang tạo tội nghiệp đó sao?

Tôi ở lâu năm, tất cả chỉ có ba người, dùng đến hai cái tủ lạnh thật là quá nhiều. Hơn nữa, trong tủ lạnh lại chứa đầy thức ăn, nếu có người đến nhìn thấy, [họ sẽ tự hỏi] như vậy có phải người tu hành hay chăng? Đó là tạo tội nghiệp, quả báo phải xuống địa ngục. Mang cúng dường hết cho đại chúng là phước báo. Chúng ta lúc cần thức ăn thì đến lầu ba nhận, như vậy cũng được nhẹ nhàng, được tự tại.

Các bậc đại đức xưa dạy chúng ta: *“Thêm một chuyện chẳng bằng bớt một chuyện. Bớt một chuyện chẳng bằng không có chuyện.”* Điều trọng yếu nhất là thân tâm thanh tịnh. Tâm tịnh thì cõi Phật tịnh. Đây là điều kiện trọng yếu để vãng sinh thế giới Cực Lạc. Mục đích của tín, nguyện, hạnh cũng chính là cầu được nhất tâm bất loạn, cầu được tâm địa thanh tịnh. Nếu tín, nguyện, hạnh không đạt được mục đích đó, không đạt được nhất tâm bất loạn thì tín, nguyện, hạnh cũng là vô ích. Ý nghĩa này chúng ta phải nhận hiểu thật rõ ràng, sáng tỏ.

Thực sự học Phật, thực sự mong muốn được vãng sinh thì phải triệt để buông xả hết, nhất định không còn gì lưu luyến. Mỗi một ý niệm đều nghĩ đến người khác, đều nghĩ đến chúng sinh, như vậy mới tương ưng với tâm nguyện của chư Phật, Bồ Tát. Mỗi một niệm đều chỉ lo nghĩ

cho tự thân mình, đó là sai lầm. Người tại gia thì nghĩ cho gia đình, người xuất gia thì nghĩ tưởng đến đạo tràng nhỏ nhoi của mình, đoàn thể nhỏ nhoi của mình, cũng sai lầm cả.

Cho nên, tu hành mà không được thành tựu, lại không biết nguyên nhân ở đâu. Điều này tôi thường nói là do ái dục, do sự ưa thích. Ưa thích là những điều ham muốn, ham muốn chính là dục vọng, tham ái cũng chính là dục vọng. Đó là những phiền não căn bản, những thứ ấy chưa dứt trừ hết thì quý vị thành tựu được gì?

Phải từ nơi gốc rễ mà diệt trừ. Cái gì là gốc rễ? Chính là từ ý niệm. Trong sinh hoạt thường ngày, những ý niệm không còn sinh khởi nữa, đó là trừ tận gốc rễ. Đây là cửa ải khó khắc phục, khó vượt qua nhất. Chúng ta từ chỗ khó khắc phục mà khắc phục được, mọi thứ tham ái, mọi sự ưa thích đều buông xả hết được trong sạch thanh tịnh, như vậy thì tâm ta mới được thanh tịnh.

Chúng ta phải nghe theo lời răn dạy chân thật của chư Phật, Bồ Tát, không tùy thuận theo tình cảm thế tục của thế gian. Tùy thuận thế gian thì vĩnh viễn không thể thoát khỏi luân hồi. Tùy thuận lời dạy của bậc thánh nhất định được vắng sinh Tịnh độ. Nếu quý vị nhận thức không thật rõ ràng, minh bạch thì quý vị không biết được việc lấy bỏ như thế nào.

Chúng ta xem trong thế gian hiện nay, đạo tràng nhiều, người tu hành cũng nhiều, bất luận là tại gia hay xuất gia, đó là nhờ truyền thông phát triển, nhờ phương tiện khoa học kỹ thuật. Chỉ có điều, người tu hành vì sao không được thành tựu? Quý vị nghĩ xem, vẫn là do không buông xả được các thói xấu ái dục và ưa thích, đó là gốc của bệnh. Vô số triệu chứng bệnh trạng đều từ nơi gốc bệnh này sinh khởi. Chúng ta có thể từ nơi gốc bệnh trừ dứt thì sẽ được tự tại.

Đó là nói về việc khắc phục những tập khí, thói xấu của chính mình phải từ nơi khó khắc phục nhất mà bắt đầu hạ thủ công phu. Chỗ khó mà làm được mới quý, chỗ dễ thì dễ làm rồi.

Hôm nay thời gian đã hết, chúng ta giảng đến đây thôi.